

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Akın GÜRLEK** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan İsmail Tüzün tarafından insan hakları savunucularına iletilen mektupta ortaya konulan uygulamalar, Türkiye'de ceza infaz sisteminin geldiği noktayı açık biçimde göstermektedir. Cezaevleri, hukukun askıya alındığı, denetimin fiilen ortadan kalktığı ve mahpusların temel haklarının sistematik biçimde sınırlandırıldığı alanlara dönüşmektedir. Güvenlik gerekçesi adı altında yürütülen uygulamalar, mahpusların yaşam koşullarını ağırlaştırmakta; insan onuruna aykırı muameleleri olağanlaştırmaktadır.

Söz konusu mektupta; mahpusların tek kişilik hücrelerde tutulduğu, günde yalnızca sınırlı süre havalandırmaya çıkarıldığı, sosyal ve kültürel haklardan yararlanılmadığı, sık ve keyfi oda aramalarıyla kişisel eşyaların dağıtıldığı ve yazılı materyallere el konulduğu ifade edilmektedir.

Bununla birlikte mahpusların ağız içi arama gibi onur kırıcı uygulamalara maruz bırakıldığı, bu nedenle sağlık hizmetlerine erişimden kaçındıkları ve tedavi haklarının fiilen engellendiği belirtilmektedir. Sıcak suya erişimin sınırlı olması ve hijyen koşullarının yetersizliği ise cezaevinde yaşamın sağlıklı ve insanlık dışı koşullara sürüklendiğini göstermektedir.

Mektupta ayrıca avukat görüşmelerinin kamera ile izlenmesi ve fiili dinlemeye tabi tutulması, tahliyelerin keyfi biçimde engellenmesi, ziyaretçi ailelerin baskıya ve ağır aramalara maruz bırakılması, disiplin soruşturmaları yoluyla hücre cezalarının yaygınlaştırılması gibi uygulamalar yer almaktadır. Bu durum, yalnızca ceza infaz rejiminin değil, savunma hakkının ve adil yargılanma ilkesinin de fiilen aşındırıldığını ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın 17. maddesi işkence ve kötü muameleyi yasaklamakta; 19. ve 20. maddeleri kişi özgürlüğü ve özel hayatın korunmasını güvence altına almaktadır. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler de mahpusların insan onuruna uygun koşullarda tutulmasını zorunlu kılmaktadır. Buna rağmen ortaya çıkan tablo, cezaevlerinde hak ihlallerinin münferit değil, yapısal bir nitelik kazandığını göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde mahpusların tek kişilik hücrelerde tutulma süresi, günlük havalandırma ve sosyal faaliyet süreleri nedir? Bu uygulamalar hangi mevzuata dayandırılmaktadır?
2. Cezaevinde ayda birden fazla gerçekleştirildiği belirtilen oda aramalarının sıklığı, kapsamı ve usulü nedir? Bu aramalarda mahpusların yazılı materyallerine el konulmasının hukuki dayanağı nedir?
3. Mahpuslara yönelik ağız içi arama uygulaması hangi mevzuata dayanmaktadır? Bu uygulamanın insan onurunu zedeleyici niteliğine ilişkin Bakanlığınızca yürütülen bir inceleme var mıdır?
4. Mahpusların sağlık hizmetlerine erişimini engellediği belirtilen uygulamalara ilişkin Bakanlığınıza ulaşan başvurular bulunmakta mıdır? Bu başvurular hakkında hangi işlemler yapılmıştır?
5. Cezaevinde sıcak suya erişimin sınırlı olduğu ve hijyen koşullarının yetersiz olduğu yönündeki bilgiler doğru mudur? Bu konuda herhangi bir denetim gerçekleştirilmiş midir?
6. Avukat görüşmelerinin kamera ile izlenmesi ve fiili dinlemeye tabi tutulması uygulamaları mevcut mudur? Bu uygulamalar savunma hakkı ve avukat-müvekkil gizliliği ile nasıl bağdaştırılmaktadır?
7. Tahliyesi gelen mahpusların idari kararlarla tahliyelerinin engellendiğine ilişkin uygulamalar var mıdır? Bu uygulamaların dayanağı nedir?
8. Cezaevine gelen ziyaretçilerin baskı ve ağır arama uygulamalarına maruz bırakıldığı doğru mudur? Bu uygulamaların sınırları nelerdir?
9. Disiplin soruşturmaları yoluyla hücre cezalarının yaygın biçimde verildiğine ilişkin iddialar hakkında Bakanlığınızın denetim mekanizmaları nelerdir?
10. Cezaevinde farklı suç gruplarına mensup mahpusların aynı bloklarda tutulmasının doğurduğu riskler değerlendirilmiş midir?
11. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde ortaya konulan bu uygulamalar hakkında bağımsız ve yerinde bir inceleme başlatılacak mıdır?